

TỰ HÀO

Phần I - Nguyên Tác

Chàng thiếu niên chí thánh hành chữ vương
Sinh ra đời gặp lúc đại nhiễu nhiễu
Dân trăm nhà trăm luân trong nước lửa
Chàng thiếu niên găm thét động bi thương.

Phấn hùng tâm gột mài tìm lẽ sống
Đặt tấm thân dày dạn giữa gió sương
Ngày công thành hện trước như cứu chúa
Cầm trong tay vận mệnh và kỷ cương.

Chàng thiếu niên gốc cháu con Hồng Lạc
Máu nóng sôi hồn nắng lửa Viêm phương
Năm ngàn năm trong mạch sống chan chứa
Hoa thiên tài bùng nở nước Đông Dương.

Lòng trong trắng như vàng trời cao sáng
Đức uy nghi tiên cách khác ai thường
Tình yêu thương những ngày thiên mệnh sớm
Vì giống nòi trút lại chẳng tơ vương.

Vết phấn đấu như rồng bay tuyệt cẳng
Tài lược thao cái thế có ai đương
Lưỡi gươm thề quyết mở đường Vạn Thắng
Gồm một nhà trăm giống Việt Kinh Dương.

Chàng thiếu niên rượu thần thơ lại thánh
Nét tâm đan mở miệng có văn chương
Bước Duy Dân dòng xuân thu tha thiết
Uống năm hồ, ngâm trăm thưở cương thường.

Trang bắt tử bước chân hùng khảng khái
Về hồn nhiên linh nhạc nảy cung thương
Thường ngâm câu: “Thiên hạ thù nhân khắp”
Thoắt trông mình đầu tóc đã pha sương.

Gánh tài tình tự hện thời mưa gió
Dẹp cuồng lan xây đắp cõi kim cương
Thân lui về tiêu dao không ngày tháng
Muôn ngàn đời tài tử nhất doanh trường.

Chàng thiếu niên tự hào thân lạnh lạnh
Đấng cháu con Hồng Lạc mặt dương dương
Cùng doanh hoàn đua chen với kim cổ
Hỏi xem đời mấy kẻ dám tương đương.

Chàng thét rượu mở tờ buông bút sử
Tự hào mình mình hát lại mình thương
Rằng ngàn trước ngàn sau ngàn năm nữa
Có ai cùng Thái Dịch hú hồn hương.

Phần II - Chú Giải

A. Giải Nghĩa Những Câu Chữ Khó

Tự hào: Tự cho mình có đủ tài năng, đức độ đáng một anh hào.

Thánh: Theo Từ Nguyên: Không việc gì không thông suốt. Tu dưỡng nhân cách đến chỗ chí cực gọi là thánh.

Vương: Có tài đức làm việc ngay thẳng. Theo triết tự chữ vương nối liền ba kiếp bằng một đường thẳng đứng, hay thống nhất tam tài (Trời - Đất - Người).

Nhiều nhưong: Thời loạn.

Phẫn hùng tâm: Phẫn uất lòng anh hùng.

Kỹ cương: Giềng mối trật tự.

Tuyệt cẳng: chữ cẳng (冫) dài suốt từ đầu này tới đầu kia.

Việt Kinh Dương: Vua Kinh Dương là tổ nước Bách việt.

Cái thế: Bao trùm khắp thế giới.

Tâm đan: Lòng son, lòng tốt bền bỉ.

Trang bát tử: Trang lúa cùng 4 vị bát tử của nòi Việt: Thánh Tản Viên, Chủ Đổng Tử, Phù Đổng Thiên vương, và Từ Đạo Hạnh.

Linh nhạc: Nhạc thờ linh thiêng.

Dòng Xuân thu: Dòng lịch sử.

Thiên hạ thù nhân khắp: Trong thiên hạ ai là người khóc ta (Nguyễn Du: *Thiên hạ thù nhân khắp Tố Như?*). Ở đây, tác giả mượn câu này để nói lên ý nghĩa: Hôm nay mình là người khóc thương hương hồn đất nước (hú hồn hương) chẳng biết ba ngàn năm sau thiên hạ có ai khóc mình chẳng?

Cường lan: Làn sóng loạn, ý nói cái thế biến loạn của thiên hạ mình phải ra tay dẹp cho yên.

Kim cương: Thề rắn, chất sáng. Ý nói xây đắp một quốc gia bền vững chắc chắn và văn minh.

Doanh trương: Doanh như Doanh châu, trương là mở rộng, Ý nói xây dựng một cõi Thần châu có mở mang.

B. Đại Ý Tổng Quát

Tác giả tự mình nêu lên những tài năng đạo đức và những tư tưởng hào hùng của mình để đáp ứng với chí hướng nhằm vào những mục đích cao cả cứu dân cứu nước, xây dựng một tương lai sáng lạn cho dân tộc.

C. Ý Nghĩa Chi Tiết

Tiếp theo bài “*Thánh Đổng Ngâm*” nói đầu xanh học làm thánh, được cả học làm vương. Đến đây, chàng thiếu niên xác nhận cái chí làm thánh và quyết tâm làm vương của mình. Vì lẽ sinh vào thời đại nhiễu nhưong, nhìn thấy dân Bách Việt đồng bào mình sống ngói ngóp trong cảnh nước lửa, động lòng trắc ẩn của mình, nhiều phen chàng thiếu niên đã phải nức nở xúc động đến cùng cực, phải gầm thét lên muốn ra tay cứu vớt.

Trước những rối ren của đất nước làm phần uất lửa hùng tâm, chàng thiếu niên quyết gột mài chí hướng để tìm ra một lẽ sống lý tưởng và dẫn thân trong dày dạn phong sương. Hẹn trước ngày công thành là cứu nước, cầm vững trong tay vận mệnh và kỷ cương của đất nước giống nòi.

Là dòng dõi con Hồng cháu Lạc, chàng thiếu niên nóng sôi bầu nhiệt huyết, máu nóng của sức lửa trời Viêm hun nấu lên.

Năm ngàn năm lịch sử trong mạch sống chan chứa sức sống mãnh liệt đã nảy nở ra đóa hoa thiên tài thơm ngát khắp bờ cõi biển Đông.

Một tấm lòng trong sáng như ánh thái dương, một đức độ uy nghi凛冽 như tiên cách, khác hẳn với những con người tầm thường. Tình thương yêu cao cả do thiên phú, ngay từ lúc ra đời đã đem hết tình thương yêu quý ấy dành cho tổ quốc giống nòi. Vì thế mới thường tình nhi nữ nhỏ bé đã bị trút lại chẳng tở vương.

Sức phấn đấu tuyệt cao, tài lược thao khó có ai đương, tuốt gươm thề quyết mở đường Vạn Thắng để thống nhất trăm giống việt Kinh Dương lại một nhà. Những nét đặc tính văn nghệ nào rượu thần, thơ thánh. Lòng son miệng gấm mở ra là có văn chương, tha thiết trên bước đường Duy Dân, đấu tranh cách mạng để khơi dòng lịch sử. Uống năm hồ tinh hoa dân tộc mà ngâm lên thành lời đạo lý cương thường của muôn thuở dài lâu. Chàng thiếu niên vốn là trang bất tử. Bước chân hùng có nghĩa là những hành động anh hùng rất khảng khái. Song, phổ vào âm điệu linh nhạc lại rất hồn nhiên, nảy ra những tiếng cung thương nổi tiếng cầm đài. Thường ngâm câu: “*Thiên hạ thủy nhân khắp*” sau mỗi khi cảm thấy mình đầu tóc đã pha sương!

Một gánh tài tình trên vai, hẹn đương đầu với mưa gió mà dãi dầu. Mục đích chỉ để dẹp yên làn sóng dữ, xây đắp lại bờ cõi vững chắc như kim cương. Khi làm tròn trách nhiệm đối với thời đại và hoàn thành sứ mạng của mình đối với lịch sử, lúc đó thân lui về an nhàn tiêu dao không ngày tháng trong cảnh cực lạc yên vui; để lại trong ngàn đời một dấu vết tài tử trong cõi doanh châu có nền văn hóa mở mang đi lên.

Khi đã hoàn thành nhiệm vụ cao cả đối với đời, chàng thiếu niên cảm thấy thân thể mình nhẹ nhàng lâng lâng như bay bổng. Dáng mặt hân hoan, dương dương tự đắc thấy mình đã xứng đáng là con cháu Hồng Lạc, nòi giống anh hùng, cùng với doanh hoàn đua chen kim cổ. Thử hỏi đời mấy kẻ dám so sánh được như thế chẳng?

Lòng say sưa trong đắc ý, chàng thiếu niên cao hứng thét lên lời tự hào và mở tờ chép nên trang sử oai hùng. Tác giả cảm thấy mình đương hát lên những lời tự hào nhưng đồng thời cũng cảm thấy có cái gì xót xa cho chính mình? Nghĩ rằng: Ngàn trước ngàn sau, ngàn năm nữa, có ai cùng Thái Dịch mà hú hồn quê hương chẳng?

Khoảng thời gian trước sau ba ngàn năm vận hội ra sao, chỉ có tác giả tự mình mình biết tự thương mà nói lên những lời tâm sự bí mật đó. Ai biết được? Đến như nhà tiên tri Trạng Trình nói cũng chỉ biết được ba trăm năm trước sau mà thôi. Ngoài ra ai mà biết được nữa?

D. Bình Luận

Người ta có thể tự hào được khi thấy mình đã có cái TA chủ động của chính mình, tức là cái TA nhân chủ, cái TA duy ngã độc tôn, cái TA đội trời đạp đất ở đời là trung tâm. Trong tư tưởng đó, tác giả nói lên niềm tự hào với chính cái TA của mình. Dù ở đây tác giả có giới thiệu cái TA của mình là cái chí học làm thánh, cái hành làm vương cũng chỉ là:

- Để hện trước ngày công thành là việc cứu nước.
- Để mở đường Vạn Thắng.
- Để dẹp cuồng lan, xây đắp cõi kim cương.

Khi đã đạt được mục tiêu ấy thì thân lui về tiêu dao không ngày tháng. Cái TA lúc ấy không công, không danh, không kỹ tức là không có cái TA tự hào mà chỉ còn là cái dân tộc tự hào mà thôi./.